

ILUZIA ȘI MANIPULAREA ÎN ARTA VIZUALĂ CONTEMPORANĂ:
FOTOGRAFIE, VIDEO ȘI INSTALAȚIE

Rezumat (RO)

Teza „**Iluzia și manipularea în arta vizuală contemporană: fotografie, video și instalație**” investighează modalitatea în care iluzia și manipularea operează astăzi nu ca simple „artificii” ale imaginii, ci ca **mecanisme productive de sens** și mai mult ca instrumente critice pentru înțelegerea realului. Miza de fond este să descriu cum se construiește **credibilitatea** în cultura vizuală contemporană și cum se reconfigurează, odată cu ea, ideea de adevăr și autenticitate. În acord cu studiile vizualității, imaginile sunt abordate aici ca actori culturali care produc efecte cognitive și afective, nu doar ca reprezentări pasive.

Demersul este organizat pe două axe conceptuale (iluzie / manipulare) și pe trei axe mediale (fotografie / video / instalație), astfel încât comparația să rămână coerentă între medii.

Teza propune un set de definiții de lucru pentru termenii-cheie (iluzie, reprezentare, simulare, manipulare), tratând iluzia ca efect produs de o organizare a vizibilului (și, în cazul video/instalație, a timpului și spațiului), iar manipularea ca ansamblu de operații care orientează sensul—diferența critică apărând între orientare asumată și orientare opacă.

În plan istoric și teoretic, argumentez că iluzia nu „începe” odată cu digitalul: digitalul îi schimbă mai ales **scara și viteza**, iar dispozitivul devine tot mai invizibil, absorbit în infrastructuri software și algoritmice.

În acest cadru, adevărul este discutat mai puțin ca verificare a unui fapt și mai mult ca **regim al experienței**: coerență internă, intensitate, efect în privitor și capacitatea imaginii de a face prezent ceva ce nu poate fi redus la constatare.

Analizez fotografia contemporană ca mediu tensionat între document și ficțiune, unde inscenarea și post-producția reformulează „proba” fotografică; video-ul ca mediu al iluziei temporale (durată, ritm, montaj, repetiție) cu efecte directe asupra atenției și memoriei;

instalația ca situație spațială și relațională, în care corpul, arhitectura, lumina și aparatul devin parte a sensului.

În capitolele dedicate imaginii algoritmice, discut reconfigurarea autoratului și dimensiunea etică structurală a AI (date, infrastructură, muncă, costuri materiale), insistând asupra valorii critice a transparenței procedurale (dataset, procedură, limite) în practicile artistice cu AI.

Metodologic, teza combină analiza conceptuală și critică cu o componentă de **cercetare prin practică**, unde proiectul artistic personal funcționează ca laborator: instalații cu oglinzi, proiecții, lumină și elemente algoritmice, concepute pentru a testa ipoteze despre percepție, credibilitate și adevăr ca experiență.

Rezultatul este o grilă comparativă de lectură a iluziei și manipulării în cele trei medii, susținută de studii de caz și validată printr-un dispozitiv expozițional care tratează spectatorul ca participant activ în producerea sensului.

Cuvinte-cheie: iluzie, manipulare, fotografie, video, instalație, percepție, credibilitate, adevăr, autenticitate, imagine algoritmică.

Coordonator științific: Prof. univ. dr. Iosif Király

Doctorand: Dan Iordache

2026